

การจัดการความรู้ผู้เฒ่าเข้าทรงเพื่อสืบสาน อนุรักษ์ประเพณีอันดีงาม
ศึกษารณเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแช่ช้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
THE KNOWLEDGE MANAGEMENT OF PHEE CHAO KAO SONG FOR RITUAL CONSERVATION IN
CHAECHANG SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION SANKHAMPEANG DISTRICT
, CHIANGMAI PROVINCE

นายเสน่ห์ สุภานิต¹

SANE SUPASIT¹

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาลักษณะปัญหาอุปสรรค และแนวทางการจัดการความรู้เพื่ออนุรักษ์และพัฒนามรดกภูมิปัญญาการจัดการความรู้เรื่องผู้เฒ่าเข้าทรง การจัดการความรู้ประกอบด้วย การกำหนดองค์ความรู้ การสร้างและการถ่ายโอนความรู้ การแสวงหาและการจัดเก็บความรู้ การแบ่งปันและการแลกเปลี่ยนความรู้ และการใช้ความรู้ การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาค้นคว้า ข้อมูล การสัมภาษณ์ในเชิงลึก การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม และไม่มีส่วนร่วม การสนทนากลุ่มที่เกี่ยวข้องและมีส่วนได้ส่วนเสีย โดยประชากรที่ใช้การการศึกษา ครั้งนี้ มีทั้งหมด 30 คน ประกอบด้วยบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลแช่ช้าง จำนวน 5 คนและผู้ที่เกี่ยวข้องในชุมชนจำนวน 25 คน ผลการศึกษพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการความรู้คือ 1) การกำหนดองค์ความรู้ประเพณีผู้เฒ่าเข้าทรงเป็นลักษณะเฉพาะกลุ่มยากต่อการอนุรักษ์ 2) การสร้างและการถ่ายโอนความรู้ อยู่ที่ยังปฏิบัติจริง 3) การแสวงหาความรู้และการจัดเก็บความรู้ ไม่มีการเปิดสอนแต่จัดเก็บด้วยความจำ 4) การแบ่งปันและแลกเปลี่ยนความรู้ เกิดขึ้นพร้อมกับการเตรียมงาน 5) การใช้ความรู้เป็นเฉพาะกลุ่ม ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการอนุรักษ์ เพราะกลุ่มมีอายุมาก แนวทางการส่งเสริม การจัดการความรู้เรื่อง ผู้เฒ่าเข้าทรง คือ ควรจะให้เด็กและเยาวชนได้รับรู้ขั้นตอน พิธีกรรม องค์ความรู้ที่ซ่อนลึก เพื่อให้มองเห็นความสำคัญของประเพณีผู้เฒ่าเข้าทรงสืบไป ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงควรหาแนวทางการส่งเสริมการจัดการความรู้ในรูปแบบการจัดกิจกรรมประจำปีของผู้เฒ่าเข้าทรง เพื่อให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นสืบไป

ABSTRACT

The objective of this research was to study the characteristics of problems, obstacles and guidance on the Knowledge Management of the Phee Chao Kaosong for ritual conservation in Chaechang Sub- District, San Khamphang district, Chiangmai province; the study process would be consisted of the conveyance of the knowledge and the storage of the knowledge as well as the sharing of the knowledge and the exchange of the knowledge including the usage of the knowledge. The research was a kind of a qualitative research and the data collection came from documentary, in-depth interviewing, participatory observation and non-participatory observation on the beneficially conversational groups. The population used for this study consists of a total of 37 people, which was

¹ องค์การบริหารส่วนตำบลแช่ช้าง เลขที่ 55 หมู่ที่ 2 ตำบลแช่ช้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

¹ Chaechang Subdistrict Administration Organization

composed of 5 people who came from Chaechang Subdistrict Administrative Organization and 25 people involved in the community

According to the qualitative study, it was found that the problems of the Knowledge management were consisted of (1) the knowledge on the Phee Chao Kaosong for ritual ceremony was considered to be difficult to preserve, (2) the translocation of knowledge was based on the real practice, (3) there was no knowledge storage for it was on the memory and remembrance, (4) the sharing of knowledge occurred during the performance of the ceremony, (5) the practice group was composed of old-age people; thus, it was an obstacle in the preservation of the knowledge.

The recommendation would be let the young people learn the Phee Chao Kaosong for ritual ceremony in every step for they could see the importance of the ceremony. In summary, the local administrative organization should arrange the activity of the Phee Chao Kaosong for ritual ceremony in order to be the benefits for the locale in the future.

Keyword: Knowledge Maagement, Phee Chao Kaosong for ritual ceremony, preservation

E-mail address : Suttinan084@hotmail.com

คำนำ

ในปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลแช่ช้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งได้รับการยกฐานะจาก สภาตำบลแช่ช้างเป็น องค์การบริหารส่วนตำบลแช่ช้าง ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ซึ่งให้มีอำนาจในการก่อกำเนิดสัมพันธกับบุคคลอื่นและมีความสามารถในการจัดทำโครงการและงบประมาณได้ด้วยตนเอง โดยมียุทธศาสตร์และแนวทางในการพัฒนาตามแผนพัฒนาสามปี ซึ่งในยุทธศาสตร์ที่ 5 เป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการส่งเสริมและอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นโดยการส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่ ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ทั้งชุมชนเมืองและชุมชนชนบท ทั้งนี้ สืบเนื่องมาจากประเพณีบางอย่างกำลังจะถูกลืมเลือนไป ซึ่งประเพณี เจ้าเข้าทรงแต่เดิมจะมีพิธีกรรมการยกครูให้บรรพบุรุษตามชุมชนต่าง ๆ จะเดินทางมาร่วมพิธีกรรมกันอย่างมากมาย ซึ่งแสดงออกความรัก ความสามัคคีในชุมชน แต่กระแสนการพัฒนาทางเศรษฐกิจความก้าวหน้า ของเทคโนโลยีในปัจจุบัน ทำให้ ชนรุ่นหลังไม่มีโอกาสสัมผัสกับประเพณีวัฒนธรรม มองไม่เห็นคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมและจารีตที่ดีงามของบรรพบุรุษที่สืบทอดกันมาอย่างช้านาน จากการผู้ศึกษาได้ทำการสอบถามตามข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับผีเจ้าเข้าทรง จากท่านผู้ศึกษาประวัติศาสตร์ และร่างทรง ความว่า

ประเพณี ผีเจ้าเข้าทรง เกิดและมีขึ้นเมื่อสมัยประมาณพันกว่าปีมาแล้ว ตั้งแต่อาณาจักรมอญที่ชื่อ "พยู" เมืองหงสาวดีประเทศพม่า ก่อนที่ศาสนาพุทธจะเข้าเผยแพร่ ชาวบ้านชาวเมืองจะนับถือผีบรรพบุรุษ ผีป่า ผีเขามาก่อน ส่วนผีเจ้าเข้าทรง จะเกิดหรือเป็นได้ต้องด้วยเหตุ 4 ประการคือ บุคคลสำคัญที่ชาวบ้านชาวเมืองเคารพนับถือ เช่น กษัตริย์ นักรบกล้าที่ต้องตายด้วย ดิน น้ำ ลม ไฟ เช่นมหาศรีที่ต้องตายด้วยการถูกไฟเผาในส่วนของล้านนา สมัยเมื่อเป็นเมืองขึ้นของพม่าฯได้นำเอาประเพณีผีเจ้าเข้าทรงมาด้วย ความเชื่อเรื่องผีเจ้าเข้าทรงมีอิทธิพลมาก และเป็นที่ยึดเหนี่ยวแก่คนทั่วไป จนกระทั่งประเพณีผีเจ้าเข้าทรงได้แพร่หลายไปทุกแห่งในอาณาจักรนครพิงค์ เช่น ตำบลแช่ช้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ มีเจ้าทรงหลายสำนัก แต่ละสำนักก็จะมีกิจกรรมตามประเพณีและเทศกาลต่างๆเช่น เทศกาลสงกรานต์ เป็นต้น ผู้ศึกษาดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแช่ช้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ มีหน้าที่รับผิดชอบร่าง

พระราชบัญญัติงบประมาณ ควบคุมการทำงานของผู้บริหาร และให้องค์การบริหารส่วนตำบลเข้าข้าง มีบทบาทในการส่งเสริม สนับสนุนประเพณีวัฒนธรรม เผยแพร่ เพื่อสืบสาน อนุรักษ์ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะการจัดการความรู้เรื่องผีเจ้าเข้าทรงเพื่อสืบสานอนุรักษ์ประเพณีอันดีงามของ องค์การบริหารส่วนตำบลเข้าข้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการจัดการความรู้เรื่องผีเจ้าเข้าทรงเพื่อสืบสานประเพณีอันดีงาม ของ องค์การบริหารส่วนตำบลเข้าข้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
3. ศึกษาแนวทางการจัดการความรู้เพื่อสืบสานอนุรักษ์ประเพณีผีเจ้าเข้าทรง ในตำบลเข้าข้าง อำเภอ สันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

อุปกรณ์และวิธีการ

ประเด็นการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งศึกษาลักษณะการจัดการความรู้เรื่องผีเจ้าเข้าทรงเพื่อสืบสานอนุรักษ์ประเพณีอันดีงามของ องค์การบริหารส่วนตำบลเข้าข้าง ศึกษาปัญหาและอุปสรรคการจัดการความรู้เรื่องผีเจ้าเข้าทรง และศึกษาแนวทางการจัดการ ความรู้เพื่อสืบสานอนุรักษ์ประเพณีอันดีงามเรื่องผีเจ้าเข้าทรงโดยมีตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา คือ 1) การกำหนดองค์ความรู้ 2) การสร้างและถ่ายโอนความรู้ 3) การแสวงหาและการจัดเก็บองค์ความรู้ 4) การแบ่งปันและการแลกเปลี่ยนความรู้ 5) การใช้ ความรู้ โดยมีประเด็นการศึกษาที่ต้องการหาคำตอบจากลักษณะการจัดการความรู้เรื่องผีเจ้าเข้าทรงเป็นอย่างไร ปัญหาและ อุปสรรคการจัดการความรู้เรื่องผีเจ้าเข้าทรง เป็นอย่างไร และ แนวทางการจัดการความรู้เพื่อสืบสานอนุรักษ์ประเพณีผีเจ้า เข้าทรง เป็นอย่างไร

กรอบแนวคิดการศึกษา

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษาได้กำหนดกระบวนการจัดการความรู้ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน 1) การกำหนด องค์ความรู้ (Define) 2) การสร้างและถ่ายโอน (Create) 3) การแสวงหาความรู้และจัดเก็บความรู้ (Capture) 4) การแบ่งปันและ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Share) 5) การใช้ความรู้ (Use)

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษาได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยการกำหนดกระบวนการจัดการความรู้เรื่องผีเจ้า เข้าทรงเพื่อสืบสานอนุรักษ์ประเพณีอันดีงามจากการกำหนดองค์ความรู้ การสร้างและถ่ายโอน การแสวงหาความรู้และการ จัดเก็บความรู้ การแบ่งปันและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการใช้ความรู้ของ องค์การบริหารส่วนตำบลเข้าข้าง เพื่อให้ทราบถึง การจัดการความรู้เรื่องผีเจ้าเข้าทรงเพื่อสืบสานอนุรักษ์ประเพณีอันดีงามของ องค์การบริหารส่วนตำบลเข้าข้าง และเพื่อศึกษา ปัญหาและอุปสรรคการจัดการความรู้เรื่องผีเจ้าเข้าทรงเพื่อสืบสานประเพณีอันดีงาม ขององค์การบริหารส่วนตำบลเข้าข้าง ตลอดจนศึกษาแนวทางการจัดการความรู้เพื่อสืบสานอนุรักษ์ประเพณีผีเจ้าเข้าทรงใน ตำบลเข้าข้าง อำเภอสัน กำแพง จังหวัดเชียงใหม่

ระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษาค้นคว้านี้กำหนดขอบเขตของกรวิจัยดังนี้ ศึกษาพื้นที่ตำบลเข้ช้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ 2. ขอบเขตด้านเนื้อหา ทำการศึกษาลักษณะการจัดการความรู้ ศึกษาปัญหาและอุปสรรค การจัดการความรู้แนวทางการจัดการองค์ความรู้ เรื่องผีเจ้าเข้าทรงเพื่อสืบสานอนุรักษ์ประเพณีอันดีงามของ องค์การบริหารส่วนตำบลเข้ช้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่และ3. ขอบเขตด้านประชากร. และกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ประกอบด้วยบุคลากร ในองค์การบริหารส่วนตำบลเข้ช้าง จำนวน 5 คนและผู้ที่เกี่ยวข้องในชุมชนจำนวน 25 คน (รองศาสตราจารย์ ดร. สมศักดิ์ ศรีสันติสุข)

ผลการทดลองและวิจารณ์

ลักษณะการจัดการความรู้เรื่อง ผีเจ้าเข้าทรง เพื่อสืบสานอนุรักษ์ประเพณีอันดีงาม

1) การกำหนดองค์ความรู้ การขึ้นครุ - ไหว้ครุ จะจัดขึ้นจัดขึ้นในเดือน 9 เดือน ขึ้น 3 ค่ำ หรือขึ้น 13 ค่ำ หรือประมาณเดือน พฤษภาคม โดยมีลูกศิษย์ มาช่วยเตรียมงาน ซึ่งการขึ้น 108 นั้นจะมีหมาก 8 ก้อน รอกันขัน และต้องมีหมากอีก 108 ก้อนใหม่ฝ้าย 108 เส้น มัดส่วนยอดด้วยฝ้าย 9 เส้น เหล้า 2 ขวด ฟ้าขาว ฟ้าแดง อย่างละ 1 ฟืน ข้าวเปลือก 1 ขวด ข้าวสาร 1 ขวด ส่วนขันที่ 2 ก็เป็นขัน 108 เชนกัน แต่ต้องรอกันขันด้วยใบเงิน ใบทอง ใบเต้า ใบสัก ใบดอก ใบขนุน ใบไซค เงินหรือสตางค์แดง 108 และเบี้ย 1,300 ก้อน ส่วนขันซ้าย ขันขวา ใช้สำหรับ รักษาคนป่วย เช่น เสก เป่า แหก ไถ่ภูตผีปีศาจ ไถ่โรคภัย ขันซ้าย และขันขวา ประกอบด้วย เทียน 24 คู่ และดอกไม้ขาว ส่วนขันสังข์จะ นี้ใช้สำหรับเชิญเจ้าเข้าทรง ร่มผ้าสี ในเทศกาลต่าง ๆ และเพื่อการรักษา และจัดปัดเป่า ภูตผี ปีศาจ ผีเจ้าเข้าทรง และขันประกอบด้วย เทียน 5 เล่ม และข้าวตอกดอกไม้ ส่วนขันสาม ประกอบด้วย เทียน 3 เล่ม และข้าวตอกดอกไม้ ทั้ง2ขัน ใช้สำหรับการสวดมนต์ ภาวนา รักษาศีล ของเจ้าเข้าทรง ซึ่งวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้แต่ละขันตอนในพิธีไหว้ครุนั้นจะมีลูกศิษย์ ลูกเลี้ยง เอียงคำ นำสิ่งของ เช่นใบตอง ต้นอ้อย กล้วย 1 เครือ มะพร้าว 1 คเนนง ตาล 1 เครือ ต้นกล้วย ข้าวเปลือก ข้าวสาร ดอกไม้ ธูปเทียน หมากพลู แล้วนำมารวมกัน แล้วจัดแต่งตา ช่วยกันเตรียมงาน เพื่อเข้าทำพิธี ต่อไป

2) การสร้างการถ่ายโอนความรู้ ในขั้นตอนพิธีกรรมต่าง ๆ จะมีการถ่ายโอนความรู้เมื่อมีการปฏิบัติจริง ในงานพิธีต่าง ๆ เท่านั้น อาศัยพิธีสอง น่องรู้หนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จะเป็นร่างทรง ลูกศิษย์ ที่ถ่ายทอด ความรู้ให้ซึ่งกันและกัน ทางภาครัฐ ควรมองเห็นความสำคัญ สนับสนุน การสร้างและการถ่ายโอนความรู้เพื่อสืบทอด อนุรักษ์ประเพณีผีเจ้าเข้าทรง จากกลุ่มเครือข่ายเจ้าเข้าทรง ที่มีอายุมากแล้ว ไปสู่เด็กและเยาวชน ต่อไป

3) การแสวงหาและการจัดเก็บองค์ความรู้ โดยการแสวงหาความรู้จะถ่ายทอดขั้นตอนในการประกอบพิธีกรรม โดยการปฏิบัติจริง และสอนต่อ ๆ กันมา ซึ่งอาศัยการจดจำ และการถาม โดยไม่มีการจดบันทึก แต่อย่างไร

4) การแบ่งปันและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จะแลกเปลี่ยนความรู้กันด้วยทวงวาจา และการปฏิบัติจริง อาศัยความจำ การสืบทอดเฉพาะกลุ่มเครือข่ายผีเจ้าเข้าทรง เท่านั้น

5) การใช้ความรู้ กลุ่มเครือข่ายผีเจ้าเข้าทรงจะใช้ความรู้ก็ต่อเมื่อ มีการปฏิบัติจริง ในพิธีกรรมเท่านั้น เช่น พิธีขึ้นครุ - ไหว้ครุ เป็นการใช้ความรู้ในการประกอบพิธีให้ชุมชน และลูกหลานได้ดู ได้เรียนรู้

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการความรู้ เรื่องผีเจ้าเข้าทรง เพื่อสืบสานอนุรักษ์ประเพณีอันดีงาม

1) การกำหนดองค์ความรู้ ในขั้นตอนพิธีกรรมต่าง ๆ จะสามารถรู้เฉพาะร่างทรง ลูกศิษย์ เท่านั้น บุคคลทั่วไปที่ไม่ร่วมช่วยงาน ร่วมกิจกรรม จะไม่รู้เลย ความรู้จึงจะจุกอยู่อยู่กับที่ไม่กระจายเผยแพร่แก่บุคคลทั่วไป

2) การสร้างการถ่ายโอนความรู้ การสร้างและการถ่ายโอนในขั้นตอนต่าง ๆ ของเจ้าเข้าทรง ไม่มี

การเปิดสอน หรืออบรม แต่ในพิธีกรรมก็จะเป็นคนกลุ่มเดิมที่ช่วยกันทำซึ่งมีอายุมากแล้ว ต่อไป ภูมิปัญญาองค์ความรู้ต่าง ๆ ก็หายไปไม่มีใครทำเป็น ไม่มีใครที่สืบทอด ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ประเพณีวัฒนธรรมก็จะเลือนหายไปในที่สุด

3) **การแสวงหาและการจัดเก็บองค์ความรู้** จะอยู่ที่การปฏิบัติจริง เป็นการสอน และจัดเก็บไว้ในสมองไปพร้อม ๆ กัน ไม่ได้คิดว่าเป็นการเรียน หรือต้องการจะเรียนทุกอย่างเป็นไปตามธรรมชาติ ปฏิบัติสืบทอดกันมา ไม่มีการเติมหรือการจดบันทึก

4) **การแบ่งปันและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้** จะเกิดการแลกเปลี่ยนในเฉพาะกลุ่มโดยการถามซึ่งกันและกันแบบพี่รู้สอนน้องรู้หนึ่ง

5) **การใช้ความรู้** ในพิธีกรรม กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง กับประเพณีเจ้าเข้าทรง จะเป็นรูปแบบเดิมไม่มีความรู้ใหม่ ไม่มีการประชาสัมพันธ์ ในทุกงานพิธีกรรม ของผีเจ้าเข้าทรง ส่วนมากจะเป็นผู้สูงอายุ การใช้การสืบทอดองค์ความรู้จึงไม่เกิดผลเท่าที่ควร และสุดท้ายคงจะเหลือแต่ตำนาน เท่านั้น

แนวทางการจัดการความรู้ เรื่องผีเจ้าเข้าทรง เพื่อสืบสานอนุรักษ์ประเพณีอันดีงาม

1) **การกำหนดองค์ความรู้** จากการวิเคราะห์ผลได้ผลเสีย และจากการสนทนากลุ่ม เห็นว่าควรจะอนุรักษ์ประเพณีผีเจ้าเข้าทรง ต่อไป เช่น ขั้นตอนพิธีกรรม การนั่งวิปัสสนา การรักษาศีล ภาวนายึดเอาหลักธรรมเป็นที่ตั้ง เมื่อมีการอนุรักษ์ ก็ควรจะต้องมีการพัฒนาไป องค์การบริหารส่วนตำบลเข้ข้างควรมองเห็นความสำคัญ การส่งเสริมให้เด็กและเยาวชน เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมกิจกรรม เพื่อที่เด็กและเยาวชนจะได้ซึมซับประเพณี ขั้นตอนพิธีกรรมต่าง ๆ

2) **การสร้างการถ่ายทอดโอนความรู้** การสร้างและการถ่ายโอนความรู้เรื่อง ผีเจ้าเข้าทรงแนวทางการอนุรักษ์ และพัฒนาประเพณีผีเจ้าเข้าทรง ขั้นตอนพิธีกรรม คงเป็นไปอย่างเดิม ไม่สามารถปรับเปลี่ยนได้ การสร้าง และการถ่ายโอนความรู้อยู่ที่การปฏิบัติจริง องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจที่จะกำหนดนโยบายในการที่จะอนุรักษ์ฟื้นฟูสืบทอดขนบธรรมเนียมประเพณี โดยเฉพาะประเพณีผีเจ้าเข้าทรง ด้านการสืบสาน อนุรักษ์ในขั้นตอน พิธีกรรม เพราะองค์ความรู้จะอยู่เฉพาะกลุ่ม ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องให้ความสำคัญสนับสนุนด้านวิชาการ และงบประมาณ ต่อไป

3) **การแสวงหาและการจัดเก็บองค์ความรู้** แนวทางที่จะจัดการความรู้ เรื่อง ประเพณีผีเจ้าเข้าทรง เป็น การปฏิบัติสืบทอดกันมา รุ่นต่อรุ่น มาจนถึงทุกวันนี้ แต่หากจะทำกรบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ไว้ก็อาจทำได้ ซึ่งในการสนทนากลุ่ม เสนอให้มีการบันทึกไว้ เป็นลายลักษณ์อักษร ภาพถ่ายกิจกรรมประเพณีไว้ เพื่อถ่ายทอด ให้แก่ชนรุ่นหลังได้เรียนรู้ โดยเฉพาะงานด้านการศึกษา ศาสนาวัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเข้ข้าง ควรมีข้อมูลองค์ความรู้เรื่องผีเจ้าเข้าทรง เพื่อให้คนรุ่นหลัง ได้ศึกษาเรียนรู้ เนื่องจากในปัจจุบันที่มีความเชื่อของคนมีการเปลี่ยนแปลง หากไม่อนุรักษ์องค์ความรู้ไว้ก็อาจเกิดการสูญหายไป

4) **การแบ่งปันและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้** จากการวิเคราะห์และการสนทนากลุ่ม การจัดการความรู้ เรื่องผีเจ้าเข้าทรง การปฏิบัติขั้นตอนพิธีต่าง ๆ ต้องเป็นไปอย่างเดิม การปฏิบัติขั้นตอนงานพิธีก็มีแต่ผู้สูงอายุ การที่จะดึงเอาคนหนุ่ม คนสาว หรือคนรุ่นใหม่ เข้าร่วมกิจกรรมเป็นเรื่องยากมาก แนวทางการจัดการความรู้ในเรื่องนี้ควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทมากขึ้น

5) **การใช้ความรู้** ควรจะชักชวนให้คนรุ่นหลัง เด็กและเยาวชนเข้าร่วมพิธี ทุกครั้ง เพื่อจะได้เห็นและจดจำการประกอบพิธี องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรเข้ามามีบทบาท เป็นหลักในการอนุรักษ์สืบทอดประเพณีและการใช้ความรู้ให้เป็นไปตามจารีต ประเพณีดั้งเดิม องค์ความรู้เรื่องผีเจ้าเข้าทรง ยังเป็นความรู้ที่ฝังลึก และถาวรไม่มีการปรับเปลี่ยน ขั้นตอน

และวิธีการได้แต่องค์ความรู้ต่าง ๆ จะกระจุกอยู่ที่กลุ่มเครือข่ายผีเจ้าเข้าทรง กลุ่มเครือข่ายล้วน แต่เป็นผู้สูงอายุ คิดเป็นร้อยละ 90 จะเห็นได้ว่าโอกาสที่จะพัฒนามีน้อยมาก ถ้าปล่อยให้เป็นอย่างนี้ มีแต่จะลดน้อยลง แล้วสูญสลายไปในที่สุด จึงขอเสนอให้เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองท้องถิ่น และท้องถิ่นที่ช่วยกันบำรุงรักษาเพื่อการอนุรักษ์สืบทอดขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามนี้ ต่อไป

สรุป

การจัดการความรู้เรื่องผีเจ้าเข้าทรงเพื่อสืบสานอนุรักษ์ประเพณีอันดีงามของ องค์การบริหารส่วนตำบลแช่ช้าง อำเภอสันกำแพงมีลักษณะการจัดการความรู้เรื่อง ผีเจ้าเข้าทรง เพื่อสืบสานอนุรักษ์ประเพณีอันดีงาม พบว่า การกำหนดองค์ความรู้จะอยู่เฉพาะกลุ่ม หรือเครือข่ายเจ้าเข้าทรง ร่างทรง ลูกศิษย์ เป็นองค์ความรู้ เฉพาะเมื่อมีพิธีกรรม และเป็นองค์ความรู้ที่มีอยู่เดิมไม่เคยเปลี่ยนแปลง โดยการถ่ายโอนความรู้จะถ่ายทอดโดยการปฏิบัติจริง และสอนต่อ ๆ กันมา เฉพาะกลุ่มเครือข่ายผีเจ้าเข้าทรง เท่านั้น ไม่มีการจดบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร แต่อย่างไรก็ตาม ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการความรู้ เรื่องผีเจ้าเข้าทรง เพื่อสืบสานอนุรักษ์ประเพณีอันดีงามพบว่า การสร้างและการถ่ายโอนขั้นตอนพิธีกรรม ต่าง ๆ ของประเพณีผีเจ้าเข้าทรง ไม่มีสูตร หรือตำรา ไม่มีการเปิดสอน และการอบรม แต่อย่างไรก็ตาม แต่จะสร้างและให้ความรู้ด้วยวาจา และการปฏิบัติจริง อาศัยความจำ การสืบทอดเฉพาะกลุ่มเครือข่าย ผีเจ้าเข้าทรง ต่างเป็นผู้เฒ่าผู้แก่ที่มีอายุมากแล้ว ซึ่งเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการสืบทอด อนุรักษ์พัฒนาต่อไป แนวทางการจัดการความรู้ เรื่องผีเจ้าเข้าทรง เพื่อสืบสานอนุรักษ์ประเพณีอันดีงาม จากการสนทนากลุ่ม ได้มีข้อเสนอแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญา ว่า ประเพณีผีเจ้าเข้าทรง ควรจะมีการอนุรักษ์ ต่อไป เช่น ขั้นตอนพิธีกรรมต่าง ๆ การนั่งวิปัสสนา การรักษาศีล ภาวนา เหาหลักธรรมเป็นที่ตั้ง และองค์ความรู้ต่าง ๆ ยังคงมีแบบเดิม เพราะเป็นการสืบทอดต่อ ๆ กันมา เป็นร้อย ๆ ปี เมื่อมีการอนุรักษ์ ก็ควรจะตั้งมีการพัฒนาไป ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลแช่ช้าง เป็นหน่วยงานทางภาครัฐที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด ควรมองเห็นความสำคัญ การส่งเสริมให้เด็กและเยาวชน เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมกิจกรรม เพื่อที่เด็กและเยาวชนจะได้ซึมซับประเพณี สืบไปซึ่งตามตามพระราชกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2542 และกำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรม เพื่อประโยชน์ของท้องถิ่น ตามมาตราว่าด้วยเรื่องการอนุรักษ์ฟื้นฟูและสืบทอด ขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจที่จะกำหนดนโยบายในการที่จะอนุรักษ์ฟื้นฟูสืบทอดขนบธรรมเนียมประเพณี โดยเฉพาะประเพณีผีเจ้าเข้าทรง ด้านการสืบสาน อนุรักษ์ในขั้นตอนพิธีกรรม เพราะองค์ความรู้จะอยู่เฉพาะกลุ่ม ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องให้ความสำคัญสนับสนุนด้านวิชาการและงบประมาณ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

พระอาจารย์ จตุพล จจิตตสังวโร.อาจารย์ประวัติศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
วิจารณ์ พานิช. 2548 . การจัดการความรู้, ฉบับนักปฏิบัติสถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม, กรุงเทพฯ
สมศักดิ์ ศรีสันติสุข.2555. ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การศึกษาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ. ดีเคปรีนท์เว็ลด์ จำกัด, สมุทรปราการ
บดินทร์ วิจารณ์. 2550.การจัดการความรู้สู่ปัญญาสู่การปฏิบัติ .เอ็กซ์เปอร์เน็ท, กรุงเทพฯ